

ІВАНУ ФЕДОРОВИЧУ ГРИГОРЧУКУ – 80

Іван Федорович Григорчук народився 17 лютого 1927 року в селі Корнич Коломийського району Івано-Франківської області в селянській родині. У шестилітньому віці пішов до школи. Це була українська чи, як тоді казали, руська школа у його рідному селі, в якій він провчився до 1939 року.

У 1939 році вибухнула друга світова війна і подальше здобуття середньої освіти талановитим селянським хлопцем йшло доволі складними шляхами. З приходом Совітів на західноукраїнські терени місцева школа була реорганізована в семилітку і до 1941 року Іван Федорович, а тоді просто Іван, учився в ній у 5-му і 6-му класах. З приходом німців він поступив у Коломийську гімназію, де вчився у 4-му, 5-му і 6-му класах до 1944 року. З другим приходом Червоної армії був зарахований на третій (останній) курс Педагогічної школи в Коломиї, але з неї через конфлікт з директором був виключений. Підтримуваний педагогічним колективом, він продовжував ходити на заняття (і

до директора в тому числі), але в результаті опинився у в'язниці КГБ, де його протримали 10 діб. Вийшовши з неї 17-літній юнак у листопаді 1944 року вирішив піти у лави Української повстанської армії, де воював до 1946 року. Прохворівши на тиф і просидівши місяць у Косівській в'язниці, він, врешті-решт, був амністований і поступив у 9-й клас Коломийської школи №1, але невдовзі втік з неї через пропозицію бути сексотом, і опинився на підготовчих курсах у Івано-Франківському педінституті. Іван Федорович успішно займався на цих курсах, але з певних причин на випускний іспит не з'явився і тому на осінь подався поступати на підготовчі курси до Вчительського інституту в Чернівцях, що знаходився в приміщенні теперішнього Педагогічного коледжу. Обставини склалися так, що через великий недобір Іван Федорович був одразу ж зарахований на перший курс, склавши відповідні іспити. У 1948 році він закінчив Учительський інститут і одночасно склав екстерном

іспити у середній школі №9 у Чернівцях, отримавши атестат про середню освіту у 21-річному віці.

З 1948-го по 1956-й рік І.Ф. Григорчук працює вчителем математики (а часом і фізики, чи й інспектором) у різних селах чи містечках краю (1948-1949 – с. Сергії Путильського району Чернівецької області, 1949-1950 – с. Верхня Липиця Рогатинського району Івано-Франківської області, 1950-1952 – м. Вашківці Чернівецької області, 1952-1954 – м. Вишневець Тернопільської області, 1954-1956 – м. Заліщики Тернопільської області). До речі, в Заліщиках у той час навчався М.І. Нагнибіда (1939-2005), відомий український математик, довголітній завідувач кафедри математичного аналізу в Чернівецькому університеті, і Іван Федорович вів у Миколи Івановича деякі уроки з математики.

Разом з тим у 1950 році І.Ф. Григорчук поступає у Чернівецький університет на заочний відділ фізмату за спеціальністю "Математика". Він успішно тут навчається, отримуючи відмінні і добрі оцінки, слухаючи на заїздах лекції О.О. Боброва (мат. аналіз), М.К. Фаге (ТФКЗ, функ. аналіз), К.М. Фішмана (ТФДЗ, функ. аналіз), а також здебільшого самотужки опановуючи матеріал різноманітних вельми складних спецкурсів кафедри математичного аналізу. У 1956 році І.Ф. Григорчук на відмінно захищає дипломну роботу про ермітові оператори, яку він писав під керівництвом К.М.Фішмана, і закінчує навчання в Чернівецькому університеті як студент-заочник, а далі продовжує навчання 1956-1959 року в стаціонарній аспірантурі при кафедрі математичного аналізу під керівництвом М.К. Фаге.

За цей час стаються великі зміни і в особистому житті Івана Федоровича: він одружується (1952) і в сім'ї Григорчуків народжуються два сини Ростислав (1953) і Любомир (1959).

У 1959-1964 роках І.Ф. Григорчук працював у Донецькому політехнічному інституті на посаді старшого викладача кафедри вищої математики, а в 1964 - 1966 роках у

Івано-Франківському інституті нафти і газу на посаді завідувача кафедри вищої математики.

У ці роки Іван Федорович наполегливо працював над кандидатською дисертацією на тему " L -базиси та їх застосування у теорії функцій", причому спілкування з науковим керівником було утрудненим, адже М.К. Фаге на той час вже переїхав у Новосибірськ. І все ж 12 червня 1965 року при підтримці В.К. Дзядика Іван Федорович успішно захищає в Інституті математики у Києві свою дисертацію (офіційні опоненти - проф. В.К. Дзядик та доц. А.Ю. Лучка).

Звання доцента І.Ф. Григорчук отримав у 1966 році. Того ж року він переїхав до Чернівців і довгі роки аж до виходу на пенсію у 1999 році працював на посаді доцента кафедри математичного аналізу Чернівецького університету. За ці роки Іван Федорович виховав не одне покоління студентів, читаючи загальноосвітні курси з математичного та функціонального аналізу і з теорії функцій дійсної змінної, спецкурс з теорії наближень, а також керуючи багатьма курсовими і дипломними роботами.

І.Ф. Григорчук плідно займався і науковою працею. Він брав участь у багатьох математичних конференціях, школах і симпозіумах (третій математичний з'їзд у Ленінграді, конференції у Єревані, Новосибірську, Києві, Чернівцях, школи в Кацівелі та Луцьку тощо). І.Ф. Григорчук автор багатьох наукових праць, серед яких, наприклад, такі:

1. Оцінки функцій L -базису і одне узагальнення многочленів Бернштейна // Укр. мат. журн. – 1965. – **17**, №1. – С.18-25.

2. Оцінки функцій L -базису та їх застосування до деяких питань теорії функцій // Доп. АН УРСР. – 1965. – **7**. – С.840-843.

3. Про наближення функцій L -многочленами // Доп. АН УРСР. – 1966. – **2**. – С.143-147.

4. Про одну властивість функцій L -базису // Укр. мат. журн. – 1972. – **24**, №2. – С.220-225.

5. Про наближення функції Коші-Гріна

звичайного диференціального рівняння многочленами // Тези доповідей Всеоюзної школи "Теорія наближень функцій". – Луцьк, 1989. – С.11.

Іван Федорович має чим пишатися. Його сини знайшли своє місце в житті і продовжили славний рід Григорчуків, подарувавши внуків і внучок. Зокрема, старший син Ростислав Іванович, нині - знаний у світі математик, професор Техаського університету в США. Учні Івана Федоровича працюють на різних математичних теренах, продовжуючи його справу. І, нарешті, мрія його юності – вільна Україна – постала і, долаючи перешкоди, простує у коло європейських держав.

З роси і води, Вам, шановний наш учителю! Многая літа!

Література

1. *Нагнибіда М.І.* Кафедра математичного аналізу. В кн. математичний факультет. – Київ: Ін-т математики НАН України, 1998. – С.18-40.

В.К. Маслюченко